

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

Secțiunea 1 Titlul prezentului proiect de act normativ HOTĂRÂRE privind stabilirea criteriilor generale de acordare a burselor și a altor forme de sprijin material pentru studenții din învățământul superior de stat, învățământ cu frecvență
Secțiunea a 2 - a Motivul emiterii actului normativ
1. Descrierea situației actuale Prevederile Legii educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la acordarea burselor și a altor forme de sprijin material pentru studenții din învățământul superior de stat reglementează: • modul de constituire a fondului de la bugetul de stat pentru burse și protecție socială a studenților la nivelul Ministerului Educației Naționale: în funcție de numărul de studenți de la învățământul cu frecvență, fără taxă de studii, conform art. 223, alin. (2) și alin. (9); • modul de constituire a fondului pentru burse și protecție socială a studenților la nivelul instituțiilor de învățământ superior de stat: sume alocate de Ministerul Educației Naționale din fondul constituit de la bugetul de stat, care poate fi suplimentate prin venituri proprii extrabugetare; • categoriile de burse de care pot beneficia studenții: burse de performanță sau de merit, pentru stimularea excelenței, precum și burse sociale, pentru susținerea financiară a studenților cu venituri reduse (Art. 223, alin. 10). • categoriile de studenți care pot beneficia de bursele prevăzute la Art. 223, alin. 10: studenți înmatriculați la studii universitare de licență și studenți înmatriculați la studii universitare de master, fără taxă, la forma de învățământ cu frecvență; • propunerea anuală a unui quantum minim în cazul burselor sociale de către CNFIS, ținând cont de faptul că acestea trebuie să acopere cheltuielile minime de masă și cazare. Luând în considerare prevederile Programului de guvernare 2017 - 2020 referitoare la adoptarea în anul 2017 a unor măsuri privind majorarea burselor pentru studenți, Guvernul României a adoptat Ordonanța de urgență nr. 2/2017 privind unele măsuri fiscal-bugetare, precum și modificarea și completarea unor acte normative. Astfel, prevederile Legii educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la modul de constituire a fondului pentru burse și protecție socială a studenților, au fost completate: <i>quantumul alocat pentru constituirea fondului de burse și protecție socială a studenților este de 201 lei/lună/pe perioada derulării activităților didactice/student de la învățământul cu frecvență, fără taxă de studii</i> (art. 223, alin. 9¹). Instituțiile de învățământ superior de stat funcționează ca instituții finanțate din fondurile alocate de la bugetul de stat, venituri extrabugetare și din alte surse, potrivit legii. Veniturile acestor instituții se compun din sume alocate de la bugetul Ministerului Educației Naționale. Fondul pentru burse și protecție socială a studenților reprezintă o componentă a acestor venituri care sunt utilizate de instituțiile de învățământ superior, în condițiile autonomiei universitare, în vederea realizării obiectivelor care le revin în cadrul politicii statului din domeniul învățământului și cercetării științifice universitare. Autonomia universitară dă dreptul comunității universitare să își stabilească misiunea proprie, strategia instituțională, structura, activitățile, organizarea și funcționarea proprie, gestionarea resurselor materiale și umane, cu respectarea strictă a legislației în vigoare. Autonomia universitară se exercită numai cu condiția asumării răspunderii publice. Anterior intrării în vigoare a Legii educației naționale nr. 1/2011, organizarea și funcționarea sistemului național de învățământ au fost reglementate prin Legea învățământului nr. 84/1995 care a condiționat stabilirea criteriilor generale de acordare a burselor: „se stabilesc de către Ministerul

Învățământului, în colaborare cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale”.

În temeiul Legii învățământului nr. 84/1995 a fost adoptată Hotărârea Guvernului nr. 445/1997 privind stabilirea Criteriilor generale de acordare a burselor și a altor forme de sprijin material pentru elevii, studenții și cursanții din învățământul de stat, învățământ cu frecvență, care a fost modificată prin Hotărârea Guvernului nr. 558/1998 pentru modificarea anexelor nr. 1 și 2 la Hotărârea Guvernului nr. 445/1997 privind stabilirea criteriilor generale de acordare a burselor și a altor forme de sprijin material pentru elevii, studenții și cursanții din învățământul de stat, învățământ cu frecvență.

În lipsa unei alte reglementări subsecvente Legii educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la acordarea burselor pentru studenți, prevederile Hotărârii Guvernului nr. 558/1998 care nu au fost în contradicție cu prevederile Legii nr. 1/2011, au constituit temei legal pentru instituțiile de învățământ superior de stat în procesul de elaborare a criteriilor specifice diferențiate pentru acordarea burselor.

De asemenea, instituțiile de învățământ superior au luat în considerare dispozițiile Hotărârii Guvernului nr. 558/1998 referitoare la stabilirea, de către senatul universitar, a cuantumurilor burselor acordate: cuantumul minim al bursei să acopere cheltuielile de cazare și masă în cămine și, respectiv, la cantine; cuantumul bursei de performanță să fie cel puțin de două ori mai mare decât bursa minimă atribuită în instituția de învățământ respectivă și mai mare decât bursa de merit.

Hotărârea Guvernului nr. 445/1997, modificată, deși formal este în vigoare, dată fiind schimbarea legii care reglementează organizarea și funcționarea sistemului de învățământ superior care a constituit temeiul legal pentru apariția sa, este necesar a fi abrogată.

Luând în considerare propunerile federațiilor studențești legal constituite la nivel național referitoare la necesitatea stabilirea unui cadru unitar pentru acordarea burselor și a altor forme de sprijin material pentru studenții din învățământul superior de stat, Ministerul Educației Naționale inițiază un proiect de Hotărâre a Guvernului în acest scop.

2. Schimbări preconizate

Având în vedere atât transformările semnificative din sistemul de învățământ superior românesc, în special prin aderarea la Procesul Bologna, modificarea simțitoare a situației socio-economice a studenților, nevoile identificate ca urmare a consultării cu reprezentanții organizațiilor studențești și faptul că de la ultima reglementare în acest domeniu au trecut mai bine de 18 ani, se impune elaborarea unui nou **cadru general** de reglementare.

Principalul obstacol al continuării studiilor îl reprezintă, în percepția tinerilor, cheltuielile prea mari cu școlarizarea, 1 tânăr din 10 indicând ca obstacole lipsa de susținere din partea familiei, aceștia fiind nevoiți să-și câștige existența prin muncă iar ponderea absolvenților de învățământ terțiar în totalul populației cu vârsta cuprinsă între 30 și 34 ani era de 21,8% în 2012, mult sub media UE-27, care era de 35.8% (Strategia Națională în domeniul politicii de tineret 2015-2020, 18).

Luând în considerare aceste aspecte, statul român susține tinerii studenți care provin din familii cu venituri reduse prin oferirea de burse sociale în vederea asigurării dreptului la educație. Această reglementare oferă posibilitatea României de a-și atinge ținta asumată în contextul Strategiei Europa 2020 care este de 26,7%.

Bursele sociale prevăzute în prezentul proiect de act normativ se pot acorda pe durata studiilor, până la absolvire, dar fără a depăși vârsta de 35 de ani, prin corelarea dispozițiilor din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, cu cele din Legea tinerilor nr. 350/2006, cu modificările și completările ulterioare. În considerarea faptului că, potrivit alin. (2) al art. 18 coroborat cu prevederile art. 2 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 350/2006, statul susține tinerii până la împlinirea vârstei de 35 de ani, proveniți din centre de plasament sau din familii cu posibilități materiale reduse și care doresc să urmeze cursurile uneia dintre formele de învățământ superior din sistemul de stat prin oferirea posibilității de a beneficia de gratuitate privind taxele de admitere și de școlarizare, a fost prevăzută posibilitatea acordării burselor sociale pentru studenți până la împlinirea vârstei de 35 de ani. Aceștia pot beneficia de burse sociale cu respectarea criteriilor generale, prevăzute în prezentul proiect de act normativ, și a celor specifice, prevăzute în metodologiile proprii elaborate de Universități.

Având în vedere că burselor sociale se acordă studenților proveniți din familii cu venituri reduse, până la împlinirea vârstei de 26 de ani determinarea venitului lunar mediu net al familiei studentului se realizează luând în calcul veniturile părinților și ale copiilor aflați în grija lor, respectiv ale membrilor familiei aflați în grija studentului soție, precum soțul/soția și copii acestora, dacă este cazul, iar pentru studenții cu vârsta cuprinsă între 26 și 35 de ani, venitul lunar mediu net al acestuia se va calcula ținând cont doar de veniturile personale și ale persoanelor pe care le are în grijă, precum soțul/soția și copiii

acestora, în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

La cele menționate anterior, se adaugă faptul că subreprezentarea studenților cu venituri reduse în rândul absolvenților învățământului terțiar indică problema în rândul studenților mai săraci, care se reflectă într-un procentaj scăzut la admitere și în procentaj mare de abandon.

Scopul elaborării prezentului proiect de act normativ este de a clarifica cadrul general cu privire la acordarea burselor și a altor forme de sprijin material pentru studenți. Totodată, prin prezentul proiect, se stabilește modul de distribuire a fondului pentru burse și protecție socială a studenților, constituit în temeiul art. 223, alin. (9) și alin. (9¹) din Legea educației naționale nr.1/2011, cu modificările și completările ulterioare.

De asemenea, prin prezentul proiect de act normativ sunt stabilite criteriile generale de acordare a burselor de performanță sau de merit, pentru stimularea excelenței, precum și a burselor sociale, pentru susținerea financiară a studenților cu venituri reduse, prevăzute de art. 223, alin. 10 din Legea educației naționale nr.1/2011, cu modificările și completările ulterioare.

Măsurile propuse în această Hotărâre de Guvern vor conduce la creșterea echității în învățământul superior, dat fiind faptul că modul în care acestea se vor acorda va fi mult mai axat pe actualele probleme socio-economice și nevoi ale studenților proveniți din categorii defavorizate.

Dimensiunea socială a educației reprezintă o linie directoare importantă a Procesului Bologna, la care România a aderat, fiind necesare măsuri care să îmbunătățească constant situația studenților cu probleme sociale.

Direcționarea a 30% din fondul total de burse către bursele sociale reprezintă un important pas în vederea reducerii inechităților sociale din mediul studentesc.

În cazul în care fondul pentru acordarea burselor sociale nu este utilizat în întregime, acesta se redistribuie pentru acordarea burselor de performanță sau de merit;

Destinația fondurilor alocate de la bugetul de stat pentru burse nu poate fi schimbată.

În prezent, conform datelor CNFIS din octombrie 2016, ponderea fondurilor alocate pentru bursele sociale era de doar 14,66% din fondurile totale alocate universităților pentru burse, incluzând aici și subvenția acordată de MEN pentru acordarea burselor.

În plus, în continuare, există instituții de învățământ superior care alocă foarte puțini bani din venituri proprii pentru fondul de burse, respectiv un procent foarte mic din respectivul fond pentru bursele sociale.

De asemenea, este stimulată performanța academică a studenților în contextul în care Ministerul Educației Naționale dorește să încurajeze participarea acestora în proiecte de cercetare.

După intrarea în vigoare a prezentului act normativ, instituțiile de învățământ superior modifică și completează criteriile proprii de acordare a burselor de performanță sau de merit, pentru stimularea excelenței, precum și a burselor sociale, pentru susținerea financiară a studenților cu venituri reduse în conformitate cu prevederile prezentului act normativ.

3. Alte informații

Conform Strategiei naționale pentru învățământ terțiar 2015 – 2020, „posibile soluții pentru aceste probleme se pot obține prin consolidarea reformelor curriculare, a finanțării învățământului dar și prin îmbunătățirea condițiilor sociale pentru populația care provine din medii/grupuri defavorizate. Îmbunătățirea alocării burselor prin creșterea numărului de burse sociale pe bază de nevoi va sprijini sistemul pentru a deveni mai eficient și mai eficace, în special răspunzând nevoile studenților din grupurile dezavantajate/vulnerabile”.

Secțiunea a 3-a

Impactul socio-economic al proiectului de act normativ

1. Impact macro-economic

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

1¹. Impactul asupra mediului concurențial și domeniului ajutoarelor de stat:

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

2. Impact asupra mediului de afaceri

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

2¹. Impactul asupra sarcinilor administrative

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect						
2².Impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect						
3. Impact social - Creșterea numărului de studenți proveniți din medii socio-economice defavorizate, sau care au o stare materială precară. - Scăderea abandonului universitar. - Implementarea unui climat de echitate în învățământul superior românesc.						
4. Impact asupra mediului Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.						
5. Alte informații Nu este cazul.						
Secțiunea a 4-a Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani) Proiectul de act normativ nu are impact asupra bugetului general consolidat. Prezentul proiect de act normativ nu aduce nicio modificare unor acte normative în vigoare.						
- în mii lei (RON) -						
Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani				Media pe cinci ani
1	2	3	4	5	6	7
1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care: a) buget de stat, din acesta: i. impozit pe profit ii. impozit pe venit b) bugete locale i. impozit pe profit c) bugetul asigurărilor sociale de stat: i. contribuții de asigurări						
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care: a) buget de stat, din acesta: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii b) bugete locale: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii c) bugetul asigurărilor sociale de stat: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii						
3. Impact financiar, plus/minus, din care: a) buget de stat b) bugete locale						
4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
5. Propuneri pentru a compensa reducerea						

veniturilor bugetare						
6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
7. Alte informații Nu este cazul.						
Secțiunea a 5-a Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare						
1. Măsurile normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ (acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ): <i>a) acte normative care se modifică sau se abrogă ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ:</i> Prezentul proiect de act normativ abrogă anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 445/1997 privind stabilirea Criteriilor generale de acordare a burselor și a altor forme de sprijin material pentru elevii, studenții și cursanții din învățământul de stat, învățământ cu frecvență, cu modificările și completările ulterioare. <i>b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții:</i> Metodologii proprii elaborate de către universități, aprobate de Senatele universitare la propunerea Consiliului de Administrație, în urma consultării cu reprezentanții studenților și organizațiile studențești reprezentative, legal constituite, în conformitate cu metodologia-cadru reglementată prin prezentul proiect de hotărâre de Guvern.						
1¹. Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația în domeniul achizițiilor publice Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect						
2. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în cazul proiectelor ce transpun prevederi comunitare: Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect						
3. Măsurile normative necesare aplicării directe a actelor normative comunitare Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect						
4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect						
5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente, făcându-se referire la un anume acord, o anume rezoluție sau recomandare internațională ori la alt document al unei organizații internaționale: Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect						
6. Alte informații Nu este cazul.						
Secțiunea a 6-a Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ						
1. Informații privind procesul de consultare cu organizațiile neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate Instituțiile de învățământ superior, Consiliul National al Rectorilor și Asociațiile studențești reprezentative au fost consultate cu privire la prezentul proiect de act normativ prin transmiterea adreselor cu nr. 21/GP/27.01.2017.						

De asemenea, luând în considerare calitatea de partener de dialog social al Consiliului National al Rectorilor, în cadrul şedinţei din data de 9.02.2017 a fost supus discuţiilor prezentul proiect de hotărâre.
2. Fundamentarea alegerii organizaţiilor cu care a avut loc consultarea precum şi a modului în care activitatea acestor organizaţii este legată de obiectul proiectului de act normativ Aceste organisme au fost consultate deoarece, reprezentanţii acestora sunt parteneri de dialog social, astfel cum se prevede în art. 221 alin. (2) din Legea educaţiei naţionale nr. 1/2011, cu modificările şi completările ulterioare.
3. Consultările organizate cu autorităţile administraţiei publice locale, în situaţia în care proiectul de act normativ are ca obiect activităţi ale acestor autorităţi, în condiţiile Hotărârii Guvernului nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităţilor administraţiei publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
4. Consultările desfăşurate în cadrul consiliilor interministeriale în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect
5. Informaţii privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Tarii c) Consiliul Economic şi Social d) Consiliul Concurenţei e) Curtea de Conturi Conform dispoziţiilor Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările şi completările ulterioare şi ale Hotărârii de Guvern nr. 561/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile, la nivelul Guvernului, pentru elaborarea, avizarea şi prezentarea proiectelor de documente de politici publice, a proiectelor de acte normative, precum şi a altor documente, în vederea adoptării/aprobării, prezentul proiectul de act normativ urmează a fi avizat de Consiliul Legislativ. De asemena, conform art. 2 din Legea nr. 248/2013 privind organizarea şi funcţionarea Consiliului Economic şi Social, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, prezentul proiectul de act normativ este consultat şi avizat de către Consiliul Economic şi Social.
6. Alte informaţii Nu este cazul.
Secţiunea a 7-a Activităţi de informare publică privind elaborarea şi implementarea proiectului de act normativ
1. Informarea societăţii civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ Conform Legii nr. 52/2003 privind transparenţa decizională în administraţia publică, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, proiectul de act normativ a fost afişat în data de 27.01.2017 pe pagina de internet a ministerului, Secţiunea Dezbateri publice – Proiecte de acte normative.
2. Informarea societăţii civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum şi efectele asupra sănătăţii şi securităţii cetăţenilor sau diversităţii biologice Proiectul de act normativ nu are impact asupra mediului înconjurător.
3. Alte informaţii Nu este cazul.
Secţiunea a 8-a

Măsuri de implementare
1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale - înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente: Prezentul proiect de act normativ nu se referă la acest subiect.
2. Alte informații Nu este cazul.

Față de cele prezentate, a fost elaborat prezentul proiect de *Hotărâre privind stabilirea criteriilor generale de acordare a burselor și a altor forme de sprijin material pentru studenții din învățământul superior de stat, învățământ cu frecvență*, pe care îl supunem spre adoptare Guvernului.

MINISTRUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE,

Pavel NĂSTASE

AVIZAT FAVORABIL

MINISTRUL FINANTELOR PUBLICE,

Viorel ȘTEFAN

MINISTRUL MUNCII ȘI JUSTIȚIEI SOCIALE,

Lia-Olguța VASILESCU

MINISTRUL INTERIMAR AL JUSTIȚIEI,

Ana BIRCHALL

SECRETAR DE STAT

Gigel PARASCHIV

SECRETAR DE STAT

Gabriel Liviu ISPAS

SECRETAR GENERAL

Robert BEREZOVSKI

DIRECȚIA GENERALĂ BUGET-FINANȚE,
SALARIZARE ȘI RESURSE UMANE

DIRECTOR GENERAL

Mihai PĂUNICĂ

DIRECȚIA GENERALĂ JURIDIC

DIRECTOR GENERAL

Crina Mădălina CIOBANU

DIRECȚIA GENERALĂ ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR

DIRECTOR GENERAL

Ioan Ștefan GROZA

Aviz de legalitate